

ÖZBEKİSTAN BİLGİ NOTU

DİŐ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

ÜLKE KİMLİĞİ	
Başkenti	Taşkent
Yönetim Biçimi	Cumhuriyet
Resmi Dili	Özbekçe
Para Birimi	Sum (1 \$=8412 UZS), 11 Şubat 2019
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	Birleşmiş Milletler, UNDP, UNCTAD, UNIDO gibi çeşitli BM örgütleri, IMF, Dünya Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, BDT, ESCAP (Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu), İslam Konferansı Teşkilatı, İslam Kalkınma Bankası, AGİT, KEİT, EİT (ECO), Avrasya Ekonomik Topluluğu, SCO Şanghay İşbirliği Teşkilatı
Yüzölçümü	447.400 km ²
Nüfus	32 milyon (1 Ocak 2017)
Yıllık Nüfus Artışı	%1,8
Büyük Kentler	Taşkent, Namangan, Fergana, Andican, Semerkand, Buhara, Hive, Hokand, Termez, Karşı, Ürgenç, Nukus
Türkiye İle Saat Farkı	+2 saat
Resmi Tatil Günleri	1 Ocak - Yeni Yıl Tatili 8 Mart - Kadınlar Günü 21 Mart - Nevruz 9 Mayıs - Hatıra Günü 1 Eylül - Bağımsızlık Günü 1 Ekim - Öğretmenler Günü 8 Aralık - Anayasa Günü Ramazan Bayramı Kurban Bayramı
Uluslararası Telefon Kodu	+998

GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Makroekonomik Göstergeler					
	2014	2015	2016	2017	2018
GSYİH (milyon \$, resmi kurla)	62.637,18	65.480,50	67.278,19	49.677,17	*
Fert Başına Milli Gelir (\$)	2018,89	2073,71	2.094,51	1.533,85	*
Reel Büyüme Oranı (%)	8,1	8	7,8	5,29	*
Enflasyon Oranı (TÜFE %)	6,1	5,6	5,7	*	*
Toplam İhracat (milyar \$)	13,50	12,50	12,10	12,60	14,30
Toplam İthalat (milyar \$)	14	12,40	12,10	14,00	19,60
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-0,50	0,10	0,00	-1,40	-5,30
İşsizlik (%)	5,2	5,2	5,2	*	*

Kaynak: Özbekistan Devlet İstatistik Komitesi
*Henüz açıklanmayan veri

TÜRKİYE İLE İKİLİ TİCARET (milyon \$)				
Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2005	151,1	261,5	412,5	-110,4
2006	176	415,8	591,8	-239,8
2007	225,6	613,8	839,4	-388,2
2008	337,1	580,8	917,9	-243,7
2009	279,1	413,1	692,2	-134
2010	282,7	861,4	1144	-578,7
2011	354,5	939,9	1294,4	-585,4
2012	449,9	813,3	1263,2	-363,4
2013	562,5	815,4	1377,9	-252,9
2014	603	780,7	1383,7	-177,7
2015	488,6	711,6	1200,1	-223
2016	533,3	709,3	1242,6	-176,0
2017	683,1	823,2	1506,3	-140,1
2018	951,70	795,71	1747,41	155,99

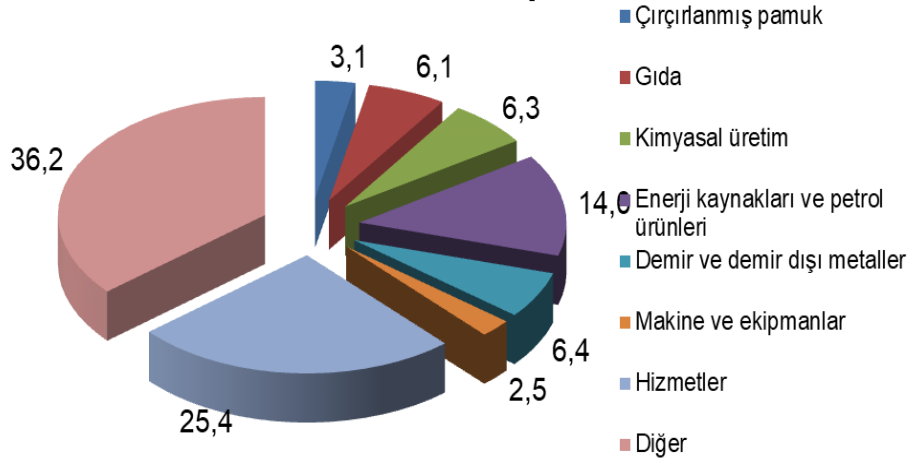
KAYNAK: TÜİK

Özbekistan Dış Ticaretinde En Yüksek Paya Sahip 10 Ülke

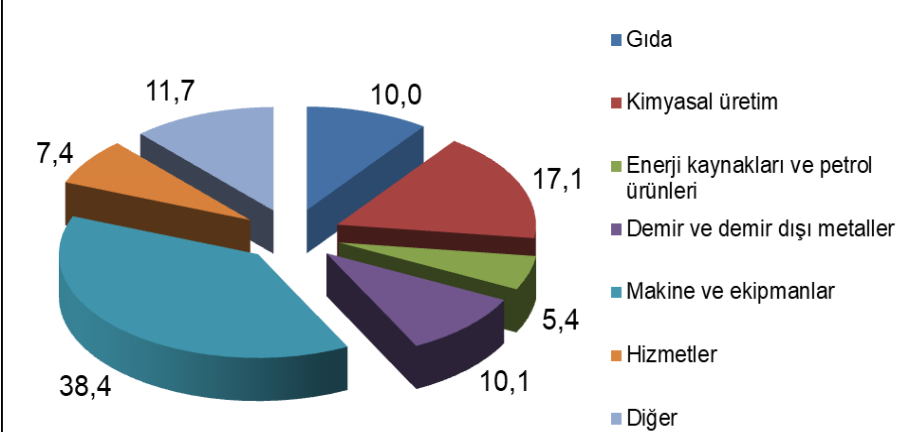
	Ülke Adı	Dış Ticaret Hacmi (milyon \$)	İhracat (milyon \$)	İthalat (milyon \$)	Pay (%)
1	Çin	6.428	2.869	3.559	19
2	Rusya	5.731	2.193	3.538	16,9
3	Kazakistan	3.023	1.458	1.565	8,9
4	Türkiye	2.172	936	1.236	6,4
5	Güney Kore	2.137	92	2.046	6,3
6	Almanya	772	47	725	2,3
7	Japonya	700	13	687	2,1
8	Afganistan	601	599	2	1,8
9	Kırgızistan	481	348	133	1,4
10	Ukrayna	430	103	327	1,3

Kaynak: Özbekistan Devlet İstatistik Komitesi

2016 Yılı İhracat Yapısı

2016 Yılı İthalat Yapısı

TÜRKİYE İLE ÖZBEKİSTAN ARASINDAKİ TİCARETİN ALTYAPISINI DÜZENLEYEN ANLAŞMA VE PROTOKOLLER		
Anlaşma	İmza Tarihi	İmza Yeri
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Antlaşması	13.04.1992 (12 Mayıs 1995 tarihinde yürürlüğe girdi.)	Taşkent
Karma Ekonomik Komisyon(KEK) Kurulmasına Dair Anlaşma	09.07.1995 (7 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe girdi.)	Taşkent
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	05.05.1996 (7 Eylül 1997 tarihinde yürürlüğe girdi.)	Taşkent
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	13.04.1998 (16 Mayıs 2000 tarihinde yürürlüğe girdi.)	Taşkent
Türkiye-Özbekistan KEK I. Dönem Toplantısı Protokolü	20.04.2001	Ankara
Türkiye-Özbekistan KEK II. Dönem Toplantısı Protokolü	28.01.2005	Taşkent
Türkiye-Özbekistan KEK III. Dönem Toplantısı Protokolü	27.03.2008	Ankara
Türkiye-Özbekistan KEK IV. Dönem Toplantısı Protokolü	25.05.2017	Taşkent
Özbekistan-Türkiye Kara Ulaştırma Karma Komisyonu (KUKK) Toplantısı Protokolü	13.10.2012	Taşkent
Türkiye-Özbekistan Kara Ulaştırma Karma Komisyonu (KUKK) Toplantısı Protokolü	19.12.2013	Ankara
Özbekistan-Türkiye Kara Ulaştırma Karma Komisyonu (KUKK) Toplantısı Protokolü	13.08.2014	Taşkent
Türkiye-Özbekistan Kara Ulaştırma Karma Komisyonu (KUKK) Toplantısı Protokolü	25.10.2016	İstanbul

FAYDALI BİLGİLER

1. Tercihli Ticaret Rejimleri

Özbekistan'ın Bağımsız Devletler Topluluğu Ülkeleri (Rusya Federasyonu, Ukrayna, Kazakistan vb.) ve Gürcistan ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) bulunmaktadır. Ülkeler arasındaki STA ağının genişlemesi ile birçok ülke mal tedarikini STA ortaklarından temin etmeye başlamıştır.

Özbekistan ve Avrupa Birliği arasında 1996 yılında Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması (PCA) imzalanmıştır. Söz konusu anlaşmayla birlikte Avrupa Birliği ve Özbekistan arasında politik, ticari ve ekonomik ortaklıklar başlamıştır. Ayrıca, Taşkent'te 2011 yılında Avrupa Birliği diplomatik temsilciliği açılmıştır.

Özbekistan ve Amerika Birleşik Devletleri arasında 5 Kasım 1993 tarihinde Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması(TIFAs) imzalanmıştır. Söz konusu anlaşmayla taraf ülkeler arasında güçlü ve geliştirilebilir ekonomik ilişkiler kurulması amaçlanmıştır.

Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan devletleri arasında ekonomik ve siyasi işbirliğini geliştirmek amacı ile kurulan Şanghay Beşlisi örgütüne 15 Haziran 2001 tarihinde Özbekistan da katılmış olup örgütün adı Şanghay İşbirliği Teşkilatı olarak değiştirilmiştir.

Özbekistan Avrasya Ekonomik Topluluğu'na 2006 yılında katılmıştır. Avrasya Ekonomik Topluluğu, genel itibariyle AB benzeri bir ekonomik entegrasyonu, kişi, mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı ve ortak bir pazar kurulmasını hedeflemektedir

2. Vize Uygulamaları

T.C. vatandaşları Özbekistan'a gerçekleştirecekleri seyahatlerde 30 gün süre ile vizeden muaftırlar.

3. Devlet Teşvikleri

Yabancı yatırımları teşvik eden Özbekistan'da, 2011 yılında 5.000'in üzerinde yabancı sermayeli firmanın faaliyet gösterdiği bilinmektedir. Özbekistan'da yabancı yatırım olarak 2016 yılında 3.6 milyar \$ yatırım yapıldığı açıklanmıştır.

Doğrudan yabancı sermaye ile faaliyet gösterecek olan işletmelere, 1 Temmuz 2005'te yürürlüğe giren bir yasayla, ana faaliyeti için uygulanan gelir vergisi, mülkiyet vergisi, sosyal-altyapı ve çevre düzenleme vergisi, sağlık ve ekoloji vergisi, küçük ölçekli firma ve işletmeler için uygulanan özel vergi ve Cumhuriyet Yol Fonu için uygulanan zorunlu harçlardan muaf tutulacağı hükümleri getirilmiştir. Bu vergi kolaylıkları; doğrudan yabancı sermayesi 300 bin \$'dan 3 milyon \$'a kadar olan işletmeler için 3 yıla kadar, 3 milyon \$'dan 10 milyon \$'a kadar olan işletmeler için 5 yıla kadar, 10 milyon \$'dan fazla olan işletmeler için ise 7 yıla kadar uygulanmaktadır.

Söz konusu vergi kolaylıkları; söz konusu işletmelerin işsizliğin fazla olduğu Karakalpakistan Özerk Cumhuriyeti, Cizzah, Kaşkaderya, Sirderya, Surhanderya ve Harezmi vilayetlerinde, ayrıca Nevai, Andican, Namangan ve Fergana vilayetlerinin kırsal alanlarında kurulması, yabancı yatırımının Özbekistan Cumhuriyeti'nin garantisi olmadan gerçekleştirilmesi, kuruluş sermayesinde yabancı ortağın en az %50 oranında hisseye sahip olması, işletmelerin devlet tescilinden geçtikten sonra yabancı sermayeyi ülkeye getirmesi, yabancı yatırımların döviz ya da çağdaş teknolojik teçhizatlar şeklinde gerçekleştirilmesi, işletmeye tanınmış imtiyazları kullanma süresi içerisinde elde edilen gelirlerin, işletmenin daha da geliştirilmesi için kullanılması hallerinde sağlanmaktadır.

Petrol ve gaz yatırımlarına her türlü destek verilmiş, her türlü ithal ihtiyacına gümrük ve KDV vergi muafiyetleri, arama ve faaliyet süresince gelir vergisi muafiyeti uygulanmaktadır.

İhracata yönelik bir dizi uygulamalara başlanılmıştır. Üretimlerinin ihracata oranlarına göre gelir vergisi istisnası veya indirimleri uygulanmaktadır. Kazandıkları dövizleri belirlenen faaliyet süresince serbest kullanma hakkı verilmiştir.

Ayrıca Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere (KOBİ) verilen önem giderek artmaktadır. 2015 yılında GSYİH'nin %56,5'lik kısmı KOBİ'ler tarafından üretilmiştir. KOBİ'lerde 10,2 milyon kişi istihdam edilmekte olup, bu sektör toplam istihdamın %77,9'unu karşılamaktadır. KOBİ'lerin ekonomiye katkılarının ölçülmesi bakımından 2015 yılı itibarıyla toplam tarımsal üretimin %100'nü, sanayi üretiminin %44,6'sını, toplam sabit sermaye yatırımlarının %36,3'ünü, ihracatın %26,9'unu ve ithalatın %44,5'ini bu kesim gerçekleştirmektedir.

T.C. Taşkent Büyükelçiliği

Mehmet Süreyya ER, T.C. Taşkent Büyükelçisi

Tel.: +(998) 71 113 03 33

E-posta: embassy.tashkent@mfa.gov.tr

Adres: Akademik Yahya Gulyamov Ko'chasi, No:87, Taşkent/Özbekistan

Özbekistan Ankara Büyükelçiliği

Alisher Agzamkhodjaev, Özbekistan Ankara Büyükelçisi

Tel.: +(90) 312 441 38 70-71

E-posta: uzbekistanemb@gmail.com

Adres: Sancak Mah., 549. Sok., No:3, Yıldız, Çankaya / Ankara

Özbekistan İstanbul Başkonsolosluğu

Shukhrat Aminov, Özbekistan İstanbul Başkonsolosu

Tel.: +(90) 212 323 20 37, +(90) 212 229 00 75

E-posta: uzbekconsul@yahoo.com

Adres: 1 Levent Mah., Levent Cad., Lale Sok., No:8 Beşiktaş / İstanbul

Özbekistan Yabancı Yatırım İdaresi

Tel: +(998) 71 238 52 00

E-posta: info@invest.gov.uz

Adres: 107 B, Amir Temur Cad., Taşkent / Özbekistan

DEİK-Avrasya Bölge Direktörlüğü

Nurengiz Eşki, Bölge Direktörü

Tel.: +(90) 212 339 50 54

E-posta: neski@deik.org.tr

Elnur Osmanov, İş Konseyleri Koordinatörü

Tel.: +(90) 212 339 50 67

E-posta: eosmanov@deik.org.tr

Alperen Ay, İş Konseyleri Koordinatör Yardımcısı

Tel.: +(90) 212 339 50 59

E-posta: aay@deik.org.tr

Batuhan Kurtaran, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Tel.: +(90) 212 339 50 55

E-posta: bkurtaran@deik.org.tr